

Open en afhankelijk

België is een van de kleinste economieën van de Europese Unie. Het land draagt vier procent bij aan het bruto binnenlands product van de Europese Unie.

De overheidssector in België is veel groter dan gemiddeld in de Europese Unie (EU). Het overheidsaandeel is er bijna een kwart hoger dan in Nederland en ruim tweeënhalfmaal zo hoog als in het Verenigd Koninkrijk. De overheidsfinanciën steken negatief af tegen die van het EU-gemiddelde.

Grootste overheidsschuld

In 2000 kende België voor het eerst sinds vele jaren een overheidsoverschot van 0,1 procent. Dit is lager dan het overschot van alle landen van de Europese Unie samen. De Belgische overheidsschuld is de grootste van de EU. In 2000 bedroeg deze schuld 109 procent van het BBP. Dat is bijna 50 procentpunt meer dan de criteria voor toetreding tot de Economische en Monetaire Unie voorschrijven. Doordat de schuld na 1996 snel afnam, stond dit de toetreding tot de eurozone niet in de weg.

Exportgerichtheid

De Belgische economie is een van de meest open economieën van Europa. Het aandeel van de invoer en uitvoer in het bruto binnenlands product is groter dan in Nederland. Ook is het belang van de internationale handel voor de Belgische economie sneller toegenomen dan in Nederland. In Nederland groeide het aandeel van in- en uitvoer met de helft, terwijl het in België verdubbelde.

Bij het export- en importpakket van België valt op dat chemische producten en halffabrikaten sterk vertegenwoordigd zijn, terwijl machines en transportmiddelen juist minder sterk vertegenwoordigd zijn dan in de EU als geheel. Door de sterke exportgerichtheid is de Belgische economie afhankelijk van de internationale conjunctuurbewegingen.

Veel langdurige werklozen

Ondanks een sterke toename in de afgelopen decennia is de arbeidsdeelname in België rela-

tief laag. Alleen Griekenland, Spanje en Italië kennen een nog lagere participatiegraad. De werkloosheid in België ligt onder het Europees gemiddelde. Het is daarom des te opvallender dat de langdurige werkloosheid juist ruim boven dit Europese gemiddelde ligt. Toch is hier de nodige winst geboekt in het afgelopen decennium. In 1990 was 69 procent van de werklozen ten minste al een jaar werkloos, in 2000 was dat 56 procent. Voor de Europese Unie daalde de langdurige werkloosheid in dit tijdsbestek van 49 procent naar 45 procent.

Innovatief

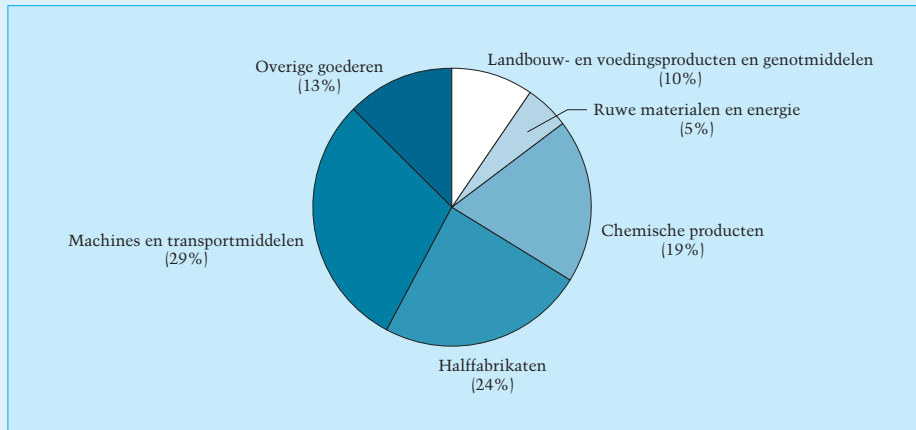
De arbeidsproductiviteitsgroei in België lag de afgelopen jaren boven het gemiddelde van de Europese Unie, terwijl de arbeidskostenstijging onder het EU-gemiddelde lag. Een positief punt voor toekomstige economische groei is dat de innovatiegraad – afgemeten aan de uitgaven aan r&d – relatief hoog zijn. Belgische werknemers ervaren een minder hoge werkdruk dan werknemers in de meeste andere EU-landen. Daar staat echter tegenover dat de uitstoot van CO₂ per hoofd van de bevolking een van de hoogste in de Europese Unie is. Wat betreft het inkomen per hoofd van de bevolking staat België op de zesde plaats. Dat is drie plaatsen lager dan in het midden van de jaren negentig.

Afhankelijkheid

Al met al staat de Belgische economie er redelijk gezond voor. Grootste zorgpunt is de nog steeds hoge overheidsschuld. De hoge uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling en de hoge arbeidsproductiviteitsgroei bieden een gunstig perspectief voor toekomstige economische groei. Al zal deze door de grote openheid van de Belgische economie goeddeels afhankelijk zijn van de economische *performance* in de omringende landen. ◀

Bert Erwich en Ivo Gorissen

Goederenexport

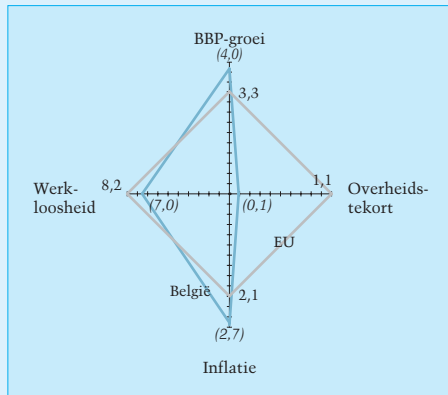
Toelichting

De onderwerpen economie en concurrentie worden in de figuren bepaald door vier kenmerken, waarvan er twee als positief en twee als negatief gewaardeerd worden. De als positief gewaardeerde kenmerken liggen op de positieve kant van de x- en y-as. Zij geven een gunstig beeld als ze ver van het middelpunt liggen of verder dan het gemiddelde EU-15 landen. Voor de minder gunstige kenmerken die op de negatieve kant op de x- en y-as liggen geldt het omgekeerde: hoe dicht bij het centrum, hoe gunstiger.

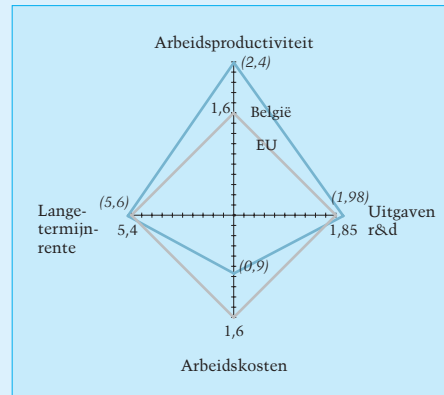
De Belgische concurrentiepositie wordt gekenmerkt door een gunstige arbeidsproductiviteit. Een ander gunstig aspect zijn de relatief lage arbeidskosten. De langetermijnrente en de r&d-uitgaven liggen nagenoeg op het EU-gemiddelde.

De economische kenmerken zijn, behalve de groei van het BBP, positiever dan die van de EU. De inflatie en de werkloosheid zijn geringer dan die in de EU en het overschot van de overheid ligt op hetzelfde niveau.

Economie, 2000

Concurrentie, 2000

Indicatoren

			Bel	Den	Dui	Gri	Spa	Fra	Ier	Ita	Lux	Ned	Oos	Por	Fin	Zwe	VK	EU-15
Bevolking																		
65 jaar of ouder	1999	% 20-59 jaar	40,0	34,7	39,8	41,7	38,2	37,9	28,3	41,6	33,7	31,3	34,8	36,9	35,2	41,2	37,7	38,6
Jonger dan 20 jaar	1999	% 20-59 jaar	43,6	41,7	38,1	40,6	39,5	47,7	58,9	35,4	43,0	42,3	40,2	42,9	44,7	45,3	46,8	41,7
Sterfte hart- en vaatziekten	1997	% doodsoorzaken	34,9	34,1	44,7	48,6	35,7	28,6	43,3	40,0	39,2	35,5	50,1	38,5	43,2	45,0	39,6	40,0
Levensverwachting gezonde jaren	1999		71,7	69,4	70,5	72,6	72,8	73,1	69,6	72,7	71,1	72,0	71,6	69,3	70,5	73,1	71,7	71,4
Economie																		
BBP-groei	2000	% mutatie	4,0	3,2	3,0	4,3	4,1	3,4	11,5	2,9	7,5	3,5	3,0	3,3	5,7	3,6	2,9	3,3
Overheidstekort	2000	% BBP	0,1	2,5	1,2	-1,1	-0,3	-1,4	4,5	-0,3	6,1	2,2	-1,1	-1,5	6,9	4,0	4,3	1,1
Inflatie	2000	% mutatie	2,7	2,7	2,1	2,9	3,5	1,8	5,3	2,6	3,8	2,3	2,0	2,8	3,0	1,3	0,8	2,1
Werkloosheid	2000	% beroepsbevolking	7,0	4,7	7,9	.	14,1	9,5	4,2	10,5	2,4	2,9	3,7	4,1	9,7	5,9	5,5	8,2
Concurrentie																		
Arbeidskosten	2000	% mutatie	0,9	1,8	0,0	3,5	4,1	1,1	2,1	1,5	2,1	2,9	0,2	4,9	0,2	2,0	2,7	1,6
Langetermijnrente	2000	%	5,6	5,6	5,3	6,1	5,5	5,4	5,5	5,6	5,5	5,4	5,6	5,6	5,5	5,4	5,3	5,4
Arbeidsproductiviteit	2000	% mutatie	2,4	2,2	1,3	4,1	1,0	0,9	6,5	1,4	2,1	1,1	1,6	1,7	3,6	1,5	2,0	1,6
Uitgaven r&d	1999	% BBP	1,98	2,00	2,44	0,51	0,89	2,17	1,39	1,04	.	2,02	1,80	0,77	3,19	3,80	1,87	1,85
Levensstandaard																		
BBP per hoofd	2000	EU-15 = 100	107	121	105	70	82	99	118	102	197	115	111	74	103	102	102	100
Emissie CO ₂	1997	ton per hoofd	12,1	11,8	10,8	7,7	6,4	6,2	10,4	7,4	21,4	11,8	7,9	5,2	12,5	6,0	9,4	8,6
Hoge werkdruk	2000	% werknemers	26,1	26,8	33	38	21,4	26,1	25,3	29,4	28,3	42,5	31,4	28,6	38,7	46,4	30,4	32,1
Werkenden	2000	% bevolking 15-64 jaar	60,9	76,4	66,3	55,9	56,1	61,1	64,5	53,4	62,7	72,9	67,9	68,1	67	74,2	72,4	63,6